

OP ZOEK NAAR DE IDEALE HELLEBORUS

VEREDELING BIJ HET WILGENBROEK NIEUWE WEG INGESLAGEN

Het wordt stilaan een traditie dat het bedrijf Het Wilgenbroek uit Oostkamp in februari Helleborusdagen organiseert. Gedurende de hele maand staan voor de liefhebber allerhande activiteiten op het programma met als apotheose een druk bijgewoonde bloemschikwedstrijd waarin de Helleborus centraal staat. Het zeer gevarieerde sortiment Helleborus dat uit het jarenlange veredelingswerk van Thierry Van Paemel is ontsproten, staat dan volop in de kijker. Maar Thierry zet nu een stap verder in zijn zoektocht naar de 'ideale Helleborus'.

.....
Willy De Geest, tekst en foto's

Thierry Van Paemel, echtgenote Anneke en de kinderen Tineke en Tom zijn allen actief in het bedrijf Het Wilgenbroek. Het bedrijf bestaat uit de veredelingsafdeling/kwekerij en een tuincentrum. Thierry en Tom focussen samen met Dirk Perdu op de veredeling, terwijl het tuincentrum vooral het werk is van Anneke en Tineke en echtgenoot Simon. De verhouding veredeling/productie is 80/20.

De veredeling gebeurde steeds in Oostkamp maar recent werd in Hertsberge een serrecomplex van 7.000 m² overgenomen waar een volledig nieuw veredelingsprogramma werd opgestart en nieuwe rassen worden uitgetest. En de veredeling is de kern gaan uitmaken van het bedrijf.

Sinds Het Wilgenbroek in 1985 werd opgericht, werd in de loop der jaren door Thierry en Anneke een uitzonderlijk sortiment Helleborus bijeengebracht. Alle planten worden met de hand bestoven en de nieuwe selecties die worden verkregen, worden in de daaropvolgende jaren te koop aangeboden op de binnen- en buitenlandse markt. Dit maakt dat er elk jaar een aanbod is

▲ Thierry Van Paemel met één van de selecties waarop verder geselecteerd kan worden: een attractieve bloem en een steellengte die interessant is voor de snijcultuur.

van een uniek sortiment. Hieruit wordt geselecteerd op kleur, bloemtype of vorm en dit volgens de wensen van het cliënteel (meestal tuincentra) en wordt aangeboden als nicheproduct.

Toch is het logistieke verhaal in de context van de Vlaamse sierteelthandel

van een bedrijf gelegen in Oostkamp niet zo eenvoudig (denk alleen al aan de transportkost) en werd daarom samenwerking gezocht met andere bedrijven die qua logistiek beter gelegen zijn zoals het bedrijf Canteira in Lochristi. Hier gebeurt de opkweek van jongplant tot

afgewerkt product. Om die reden werd in Oostkamp steeds meer gefocust op veredeling. Thierry: "We merkten dat de voorjaarsvraag aantrok en grote bedrijven interesse kregen voor ons product. Ook kwam van kwekers de vraag naar uitgangsmateriaal, zowel voor de potplanten- als voor de snijbloemeteelt en in die optiek wordt nu al een paar jaar gericht verdelingswerk opgezet. Een belangrijk aspect in de stijgende aandacht voor Helleborus is dat het een koudekasteelt is waardoor energiearm kan opgekweekt worden."

Veredeling voorop

Het specifiek verdelingswerk van het bedrijf is zich steeds meer gaan richten op de vragen vanuit de markt. Thierry: "Dankzij ons intensief verdelingswerk waren wij altijd een stap voor op de mainstream maar nu zien wij dat de grotere firma's ons ook heel wat kunnen bieden. Daarom werken we er nu ook mee samen, zowel op het niveau van productontwikkeling en – vermeerdering als op het vlak van productafname."

Vroeger was in de veredeling bijna alleen de kleur van de bloem van tel maar de focus werd verlegd en richt het bedrijf zich de laatste jaren meer op aspecten als bloem-bladverhouding en het totale visuele aspect van de plant. Thierry: "We zijn gekomen tot een eenjaarsproduct met mooie bloemen en bladeren die zich goed tot elkaar verhouden. Selectiewerk en veredeling hebben ons gebracht tot een plant met veel blad onderaan, gecombineerd met bloei in het eerste jaar, wat een grote stap voorwaarts in de sortimentsuitbreiding betekent. We kunnen 80% van de orientalis-hybriden het eerste jaar laten bloeien", voegt hij daar aan toe "en dat is niet evident. De teelt is zeer technisch en vraagt veel aandacht."

Belangrijk in het verdelingswerk zijn de interspecifieke kruisingen van H. niger die meestal sterke planten met unieke bloemen en krachtige uitbundige bloei opleveren. Het Wilgenbroek heeft om en bij de 200 nieuwe kruisingen per jaar. Deze kruisingsresultaten (de F1-hybriden) kunnen enkel in vitro vermeerderd worden. Niger heeft het nadeel van steeds wit te zijn maar de plant bloeit wel voor de Kerst. Interspecifiek kruisen met orientalis lukt op zijn beurt niet maar de eigenschappen van de niger combineren met alle mogelijke kleur- en bloemvormen van de orientalis zou heel wat verrassende nieuwe vormen en kleuren kunnen opleveren. Zo zou een najaarsteelt van Helleborus tot de kerst een ideale tussenteelt

▲ *Helleborus orientalis 'Super Yellow'* met het typisch gele blad is zeer gewild en een nicheproduct in Japan. Deze gaan in het najaar via zeetransport naar de Japanse bestemmingen

kunnen zijn voor perkplantenbedrijven. "Dergelijke kruisingen met nieuwe kleuren hebben heel wat te bieden", meent Thierry, "want er is een miljoenhandel in Helleborus niger. Syngenta alleen al brengt volgend jaar 20 mln. niger op de markt."

Interspecifieke kruisingen zijn volgens Thierry de toekomst. Het bedrijf werkt daarom ook samen met sterke partners naar de in vitrovermeerdering toe. Het eigen verdelingswerk via zaailijnen blijft wel zeer belangrijk in dit ganse verhaal.

Potplant - tuinplant

In de afgelopen 30 jaren heeft de Helleborusveredeling een hele weg afgelegd. De vaste plant evolueerde stilaan naar een bloemisterijproduct met focus op de feestdagenverkoop. De kerstperiode is zeer belangrijk. "Helleborus is een dankbare plant voor de woonkamer want de bloemen (die in feite kelkblaadjes zijn) verwelken niet", stelt Thierry. Ze verkleuren naar paars of groen. Er is ook constante doorbloei: dankbare eigenschappen voor de fleurist. Maar je hebt 2 soorten klanten meent Thierry: zij die kiezen voor de bloemkleur of zij die voor het algemene visuele aspect gaan. Vandaar ook de zoektocht naar andere plantvormen zoals planten voor de kleinere potmaten (tot potmaat 6,5), ideaal voor de huiskamer, bloembakken, fleuristerie en – niet te vergeten – de logistiek. Ook wordt gevraagd naar meer bloeispreiding en meer kleur voor de kerstperiode. "Hier kijken wij dus vooral naar wat Helleborus orientalis ons kan bieden", zegt Thierry. "Maar waarom zouden we de niger ook niet uitbreiden naar een voorjaarsaanbod voor de tuin?"

Zo zou de plant van een tussenteelt kunnen overgaan naar een hoofdteelt." Aandachtspunt is hier wel dat de markt in het voorjaar wel brozer is want er komt dan uiteraard heel wat seizoensaanbod op de markt.

Snijbloem

"Heel wat grote bedrijven benaderen ons om een Helleborustype te ontwikkelen voor de snij", vertelt Thierry. "De voordelen zijn dat het een koude teelt is en er grote variatie aan kleuren mogelijk is. Interspecifieke kruisingen leveren prachtig uitgangsmateriaal op. Natuurlijk moet je dan ook voldoende steellengte hebben en bloemen hebben die op water houden. Bij orientalis lukt

▲ Er is heel wat interesse voor Helleborus in de kleine maten: geschikt voor de kamerplantenmarkt en heel interessant voor de logistiek

dit niet maar kruisingen met orientalis-eigenschappen zouden wel tal van mogelijkheden voor snijbloemen kunnen scheppen. Het is één van de veredelingsprojecten van het bedrijf.”

Een 3-jarig IWT-onderzoek via ILVO en verdere eigen veredeling blijken hier zeer verrijkend te zijn en moet nieuwe uitkomsten bieden.

Op zoek naar de ideale Helleborus

In het bedrijf in Hertsberge is het in februari erg druk. In deze maand komen de bestuiving en de verkoop samen, zegt Thierry. De investering in dit 7.000 m² grote glasbestand betekende een grote stap in het verdelingswerk van Het Wilgenbroek. Hier werd de veredeling namelijk vanaf 'nul' heropgestart; een nieuwe start maar met een enorme genenbank waarop het bedrijf kan terugvallen. Er wordt gestreefd naar F1-hybriden omdat zaailingen van Helleborus niet stabiel genoeg zijn. Er worden op jaarbasis 500.000 planten gezaaid. Belangrijk in de selectie zijn het bloeitijdstip (eenjarig), de vorm en de uniformiteit zodat de lijnen constant kunnen verbeterd worden. Dirk Perdu ontfermt zich op dit bedrijf over de veredeling van de orientalishybriden en volgt in België en Nederland ook gespecialiseerde cursussen over de ver-

▲ Jongplantenproductie voor levering aan telers in heel Europa. Rechts jongplanten uit zaailijnen en links planten uit in vitro

edelingsmaterie want in de literatuur is hierover nog weinig beschreven volgens Thierry.

“We staan al ver in het verdelingswerk en er bieden zich mooie resultaten aan”, besluit Thierry. We hebben een visie, we weten waar we naartoe willen. We richten ons op eenjarige bloei en bloeirijkdom, compacte planten voor de huiskamer en lange stelen voor de snij,

uniforme lijnen en korte teeltduur.” Hij denkt binnen een periode van 3 jaar een doorbraak te zullen hebben bereikt in het op de markt brengen van een totaal nieuw type van Helleborus, dat zowel geschikt is als potplant, als snijbloem en als tuinplant. Thierry is er van overtuigd dat het einde van het Helleborus-verhaal nog lang niet in zicht is! ■